

Сэрцам і песняй сваёй

пратэстую

Р. ШЫРМА,
народны артыст СССР

тужэй набілі свае кішэні на гонцы ўзбраенняў. Вось чаму ён баіцца мірнага суіснавання з краінамі сацыялізма, вось чаму не жадае падтрымліваць нашы прапановы аб забароне на вечныя ядзернай зброі.

Мы вельмі паважаем таленавіты і працавіты амерыканскі народ, хочам дружыць з гэтым народам. Прапаганда вайны карэацыя ў нас на закону як крымінальнае злачынства. Мы любім мір, мірную працу, мы хочам дружбы з усімі народамі свету.

Супраць амерыканскіх ядзерных выпрабаванняў у космасе пратэстуюць вучоныя ўсяго свету, у тым ліку і амерыканскія.

Пратэстуюць палітычныя і культурныя дзеячы, у тым ліку і амерыканскія. Пратэстуюць міралюбівыя народы многіх краін свету, у тым ліку і амерыканскі народ.

Але гучней за ўсіх чуваць голас самага міралюбівага ў свеце савецкага народа. Заява нашага ўрада супраць амерыканскіх ядзерных выпрабаванняў у космасе з абурэннем асуджае амерыканскія правакацыі і папярэджвае ўрад ЗША, што на яго ляжа ўся адказнасць за пагаршэнне міжнароднага становішча, за магчымыя вынікі, выкліканыя вайнаўварожанымі навакал зямной прасторы.

Да заявы нашага ўрада далучаем свой голас і мы, працаўнікі культуры і мастацтва Беларускай рэспублікі. Мы адабраем і падтрымліваем яе.

На некалькі сотняў гектараў раскідана цуновы завод, будаўніцтва якога ідзе поўным ходам пад Брэстам. Як і ўсе савецкія людзі, будаўнікі гэтага гіданта выдатна працуюць. На здымку (злева): адзін з лепшых будаўнікоў Міхаіл Малініч. Зменныя заданні ён выконвае на 160—170 працэнтаў.
Фота С. Ананкі.

«Волга» 1962 года

ГОРКІ, ГОРКАЎСКІ АСТАЗАВОД РЫХТУЕЦЦА ДА ВЫПУСКУ МАДЭРНИЗАВАНАГА ЛЕТКАВОГА АУТАМАБІЛЯ «ВОЛГА» МАДЭЛІ 1962 ГОДА. У МАДЭРНИЗАВАНАЙ МАШЫНЕ ВЫКАРЫСТАНЫ БОЛЬШЫ ДАСКАНАЛЫЯ АМАРТЫЗАТАРЫ ТЭЛЕСКАПІЧНАГА ТЫПУ. ЯНЫ ЗАВЯСПЕЧВАЮЦЬ ПЛАЎНАСЦЬ ХОДУ, БОЛЬШЫ НАДЗЕЙНЫ РУХАВІК ЯГО МАГУТНАСЦЬ ПАВЯЛІЧАНА З 70 ДА 75 КОНСКІХ СІЛ. ПАЛЕПШАНА УНУТРАННЯЯ АДЗЕЛКА АУТАМАБІЛЯ. НАДПІС «ВОЛГА» УПРЫГОЖВАЕ ПЯРЭДНЮЮ ЧАСТКУ КАПОТА.

Наступленне на цаліну працягваецца

ЦАЛІНАГРАД. Наступленне на цаліну працягваецца. Ужо сёлета ў Цалінным краі будзе ўзнята яшчэ мільён трыста тысяч гектараў новых зямель. Да 10 чэрвеня ўзарана 400 тысяч гектараў. Гаспадаркі Качырскага, Паўладарскага і Ермакоўскага тэрытарыяльных упраўленняў Паўладарскай вобласці першымі выканалі ўстаноўленыя для іх на гэты год заданні.

За кошт разворвання і ўвадзення ў сельскагаспадарчы абарот новых зямель ужо ў бліжэйшыя гады пасяўная плошча ў краі павялічыцца да 25 мільёнаў гектараў.

Слаўся, Айчына ты наша свабодная!

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАЙ СЕКЦЫІ КАМІТЭТА ЗА ВЯРТАННЕ НА РАДЗІМУ І РАЗВІЦЦЕ КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЕЙ З СУАЙЧЫННІКАМІ

№ 48 (632)

Чэрвень 1962 г.

Год выдання 8-ы

ПА РОДНАЙ КРАЇНЕ

Дэкларацыя

У Маскве 7 чэрвеня 1962 года адбылося пасяджэнне Палітычнага кансультатыўнага камітэта дзяржаў — удзельніц Варшаўскага дагавору. У пасяджэнні прынялі ўдзел:

ад Народнай Рэспублікі Балгарыі — першы сакратар ЦК БКП Т. Жыўкаў, старшыня Савета міністраў НРБ А. Югаў;

ад Венгерскай Народнай Рэспублікі — першы сакратар ЦК ВСРП, старшыня Венгерскага рэвалюцыйнага рабоча-сялянскага ўрада Я. Кадар;

ад Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі — першы сакратар ЦК ВСРП, старшыня Венгерскага рэвалюцыйнага рабоча-сялянскага ўрада Я. Кадар;

ад Польскай Народнай Рэспублікі — першы сакратар ЦК ПАРП У. Гамулка, старшыня Савета міністраў ПНР Ю. Цыранкевіч;

ад Румынскай Народнай Рэспублікі — першы сакратар ЦК РРП, старшыня Дзяржаўнага савета РНР Г. Георгіу-Дэж, старшыня Савета міністраў РНР І. Г. Маурэр;

ад Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік — Першы сакратар ЦК КПСС, Старшыня Савета Міністраў СССР М. С. Хрушчоў;

ад Чэхаславацкай Сацыялістычнай Рэспублікі — першы сакратар ЦК КПЧ, прэзідэнт ЧССР А. Новатын, старшыня ўрада ЧССР В. Шырокі.

На пасяджэнні Палітычнага кансультатыўнага камітэта было заслухана паведамленне міністра замежных спраў СССР А. А. Грамыкі аб перагаворах паміж урадам Савецкага Саюза і ўрадам Злучаных Штатаў Амерыкі па пытанню аб германскім мірным урэгуляванні.

Удзельнікі абмяняліся думкамі адносна савецка-амерыканскіх пе-

рагавораў і выказалі поўнае адабрэненне пазіцыі Савецкага Саюза ў гэтых перагаворах, якая з'яўляецца агульнай пазіцыяй дзяржаў Варшаўскага дагавору.

Было аднадушна пацверджана, што германскае мірнае ўрэгуляванне шляхам заключэння мірнага дагавору, ліквідацыі на яго аснове акупацыйнага рэжыму ў Заходнім Берліне і стварэння вольнага горада Заходні Берлін адпавядае інтарэсам бяспекі Еўропы, таксама як і інтарэсам усеагульнага міру.

Усе удзельнікі выказаліся за неабходнасць працягу перагавораў паміж урадам ЗША з мэтай далейшага высвятлення магчымасцей знайсці ўзгодненае вырашэнне гэтай праблемы.

Разам з тым удзельнікі Палітычнага кансультатыўнага камітэта адзначылі, што на ходзе перагавораў яна адбіваецца імкненне заходніх дзяржаў штучна зацягваць дзяржаўнае дагаворнасці. Гэта датычыць перш за ўсё галоўнага пытання — неабходнасці вываду акупацыйных войск трох дзяржаў з Заходняга Берліна і ліквідацыі там акупацыйнага рэжыму. Такое становішча сведчыць аб тым, што заходнія дзяржавы не праяўляюць гатоўнасці шукаць вырашэння пытання нармалізацыі становішча ў Заходнім Берліне і ліквідацыі акупацыйнага рэжыму ў гэтым горадзе на ўзаемапрыёмнай аснове.

Далейшыя перагаворы павінны ўнесці яскасць — маюць намер акупацыйныя дзяржавы і далей ухіляцца ад узгодненага вырашэння пытання аб германскім мірным урэгуляванні ці яны гатовы будучы пайсці на ўзаемапрыёмнае вырашэнне гэтага пытання, нармалізацыю становішча ў Заходнім Берліне і, значыць, на аслабленне небяспечнай ўзброенай сутычкі паміж дзяржавамі.

Калі б далейшыя перагаворы паказалі, што лінія на іх зацяжку з'яўляецца наўмыснай палітыкай заходніх дзяржаў і сведчыць аб іх нежаданні шукаць узгодненага вырашэння задачы германскага мірнага ўрэгулявання і вырашэння ў гэтай сувязі раду пытанняў, якія былі разгледжаны ў ходзе савецка-амерыканскага абмену думкамі, то дзяржавы — удзельніцы Варшаўскага дагавору вымушаны былі б зрабіць з гэтага належаўныя вывады.

Удзельнікі Палітычнага кансультатыўнага камітэта аднадушна заяўляюць, што нежаданне заходніх дзяржаў садзейнічаць ліквідацыі рэшткаў другой сусветнай вайны не спыніць дзяржавы, якія ваявалі супраць гітлераўскай Германіі і якія стаяць на пазіцыі заключэння германскага мірнага дагавору, перад тым, каб падпісаць такі дагавор з Германскай Дэмакратычнай Рэспублікай з усімі выцякаючымі вынікамі для Заходняга Берліна, які будзе разглядацца як вольны дэмілітарызаваны горад.

Дзяржавы — удзельніцы Варшаўскага дагавору заяўляюць, што яны, як і раней, стаяць за вырашэнне праблем, якія падзяляюць дзяржавы, мірным шляхам, шляхам перагавораў, і спадзяюцца, што такі ж цяжар падыход да вырашэння гэтых праблем будзе праяўлены і з боку заходніх дзяржаў. Але ў выпадку, калі адказам на іх такую міралюбіваю палітыку будучы дзеянні, накіраваныя супраць інтарэсаў іх бяспекі, супраць суверэнных правоў Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі, супраць інтарэсаў міру, то яны поўна рашучасці сваю бяспеку і абараніць мір усімі наяўнымі ў іх распараджэнні сродкамі.

Я праходжу кожнай раніцай па светлых праспектах роднага горада, углядаюся ў твары тых, хто таксама спяшаецца на работу, і думаю: як гэта добра, калі зямля дыхае мірам, якое гэта шчасце для ўсіх нас! А часам з людскіх твараў я пераводжу позірк на неба. Што б ні абяцала яно сёння людзям — сонца ці дождж — я ведаю: усё роўна дасцінныя хлапчукі запустяць у вышыню рознакаляровыя паветраныя шары, і голубы будуць лётаць пад мірным небам майго горада. І будзе гучаць песня...

У нашым небе — паветраныя шары хлапчукоў, касмічныя караблі. А там, за акіянам, неба ўзварушылі чорныя грыбы атамных выбухаў. У нас слова «космас» абяцае людзям раскрыццё самай загадкавай таямніцы, абяцае надарожжа ў цудоўны нязведаны край. А на модны амерыканскія заправілаў Пентагона слова «космас» гучыць як ваенны тэрмін, як новая база, новы плацдарм для будучых наступальных баёў.

Вось чаму ў той дзень, калі я прачытаў у газеце заяву пратэст Савецкага ўрада супраць ядзерных выпрабаванняў у космасе, на рэпетыцыі нашага хору мне здалася, што нават песні нашы загучалі не так, як заўсёды. Быццам новая нота — нота пратэсту ўлілася ў іх. Так, гэта праўда — і песнямі нашымі аб міры і каханні, аб вясновах ручаях і водары сасновага бору, і сэрцам сваім мы горада пратэстуем. Пратэстуюць мільёны людзей добрай волі планеты Зямля. Няхай слова космас, так гаворым мы, будзе заўсёды сінонімам слову мір. Іншага дапусціць нельга.

Ядзерныя выбухі ў космасе — паскораная падрыхтоўка да новай, страшэннай, спусташальнай вайны, якая прынясе пагібель сотням мільёнаў людзей. Амерыканскіх маньякаў мала цікавіць гэта, як не цікавіць іх і тое, што выпрабаванні ў космасе — гэта цяпер, у мірны час, найвялікшая небяспека для чалавецтва, яны парушаюць фізічныя законы Сусвету, перашкаджаюць людзям вывучаць іх.

Імпэрыялістаў цікавіць толькі бізнес. Кенедзі чытае ханжаскія малітвы госпаду богу, а сам б'е паклоны жоўтаму д'яблу, клапоціцца пра даходы рафелераў, дзілонаў, морганаў і іншых мільярдэраў. Ён усё робіць для таго, каб фінансавыя заправілы

КОРАТКА аб розным

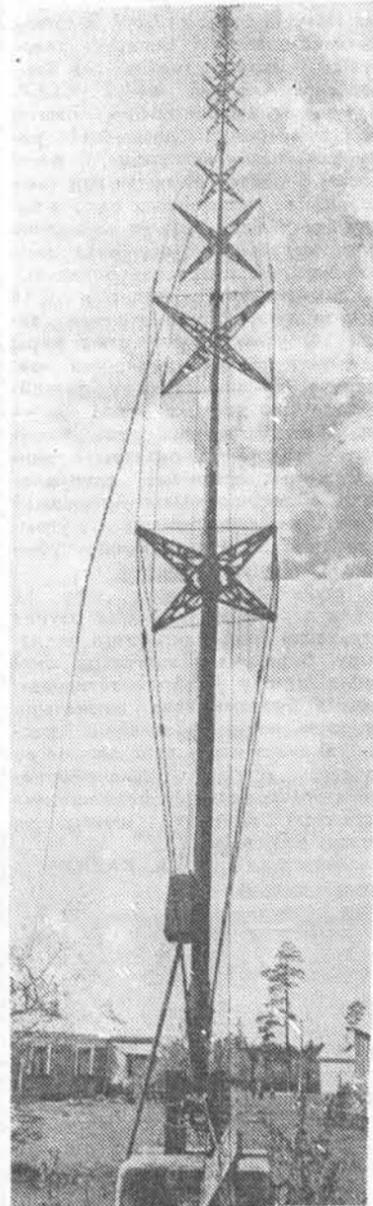
Сямігодку за шэсць гадоў — гэта абавязальства з гонарам выконвае ў Кіраўскай вобласці калектыў Верхашы-жэмскага леспрамгаса. За тры гады і пяць месяцаў ён даў Радзіме адзін мільён 136 тысяч кубаметраў драўніны — на 158 тысяч больш, чым прадугледжана планам. На сорак дзён раней тэрміну выканана заданне шасці месяцаў гэтага года.

НОВЫ СПАСАБ ВЫЯВЛЕННЯ ВЫСАКАРОДНЫХ МЕТАЛАУ ва ўзорах руды распрацаван на кафедры аналітычнай хіміі Кішынёўскага ўніверсітэта пад кіраўніцтвам дацэнта М. Бардзіна. Прапанаваны ім фізіка-хімічны метад займае ўсяго некалькіх мінут. Карыстаючыся ж існуючымі спосабамі, хімік затрачвае на такі ж аналіз амаль месяц.

На азотна-тукавым — мантаж абсталявання

ГРОДНА. У рамонтна-механічным цэху Гродзенскага азотна-тукавага заводу пачаўся мантаж абсталявання. Устаноўлены пяць маставых кранаў, рыхтуюцца фундаменты пад металапрацоўчыя станкі і электрапечы. Манціруецца тэхналагічнае абсталяванне ў цэху рэгенарацыі маслаў. У будынак дастаўлены і ўстаноўлены 23 разэрвувары рознай ёмістасці.

У бліжэйшы час пад мантаж абсталявання будуць здадзены і іншыя вытворчыя ўчасткі заводу.

У Маргілёве і Бабруйску працуюць тэлевізійныя рэтранслятары, якія прымаюць перадачы цэнтральнага тэлебачання. На здымку: тэлевізійны рэтранслятар у Маргілёве.

Не, гэта не чараўнік магічнай палачкай ператварыў некалі пустэльнае, напайзбалочанае лясістае месца ў казачны гарадок. Яго стварылі сваімі рукамі самі мінчане — трактаразаводцы. Гэта іх жылы раён.

Ідзе па шырокай, як праспект, вуліцы ветэран завода, ідзе не спяшаючыся, і, вядома, любуецца. Яму тут усё знаёма да дробязяў. Вось гэты вялікі шматпавярховы дом, што акаймоўвае плошчу, пабудавалі ў мінулым годзе. Унізе адкрылі вялікі гастраком. Што ж, вельмі добра. Магазіны патрэбны. У горадзе іх зараз многа, але ж і жыхароў з кожным днём становіцца ўсё больш. Да іх паслуг бібліятэкі, Палац культуры, спартыўныя пляцоўкі...

А паглядзіце вакол — у многіх месцах маячаць стрэлы вяселляў кранаў. Гарадок трактарабудавнікоў будзеца, гарадок жыць.

Жылы фонд мінскіх трактаразаводаў складае зараз больш за 160 тысяч квадратных метраў. У горадзе ёсць 14 дзіцячых садоў, 7 школ, 2 тэхнічныя вучылішчы, музычная школа, 2 паліклінікі...

На гэтым здымку фотакарэспандэнт Леў Папковіч адлюстравыў адзін з куткоў гарадка трактаразаводаў.

Па дарогах роднай Беларусі

ЧАЛАВЕК І ЧАС

Падарожніку, які, не затрымліваючыся доўга, наведвае гарады, мястэчкі і вёскі Беларусі, іх знешняе аблічча можа паказацца шмат у чым агульным, падобным. Ён убачыць найперш тое, што ляжыць на паверхні і кідаецца ў вочы. І калі б з гэтага бачанага ён заўсёды пачынаў свае нататкі, яны нязменна адкрываліся б словамі: «Новыя будынкі і новабудуўлі на ўскраінах і ў цэнтры...»

Ружаны не з'яўляюцца выключэннем. Гарадок сустрэў і праводзіў нас святочным выглядам новых дамоў, акружаных карагодамі квітнеючых садоў. За горадам дарога нырае

Анатоль ПЕТУХ

ў засень густога змешанага лесу. Недазе там, за вялікім балотам, горад Пружаны.

Паступова радзее лес. Пачынаюцца бяскрайнія прасторы сівай дрыгвы, апанаванай спрадвечным сном. Дрэмы царства імху, журавін і чэзлых карлікавых бярозак. Пройдуць толькі два гады, і гэтае недаступнае царства скарыцца перад волі чалавека і сілай тэхнікі. Па глыбокіх каналах схлыне іржавая вада, і чарадзейная рука сейбіта ажывіць зямлю-тапеліцу, што, кажуць

людзі, пакрыўджаная небамі, падалася на дно возера.

Паволі дарога падымаецца ўгору і ўдалячыні губляецца пад блакітам. Здалёк вядзецца незвычайна прыгожая працай створаная спрадвечнай прыроды. Яна нагадвае жывыя крэпасны вал. Гэтым валам хлебаробная зямля баранілася ад наступу гіблага балота.

Па зялёнаму полю хлопцы падлеткі ганяюць футбольны мяч. Трынаццацігадовы судзьдзя пранізлівым свістком спынае гульні і катэгорычным жэстам рукі паказвае, адкуль трэба зрабіць штрафны ўдар. Межы футбольнага поля не вызначаны, і ўсім сваім выглядам судзьдзя сцвярджае сваё гаспадарскае права па меншай меры на бачныя прасторы.

Пасярод дарогі стаіць чалавек. Стаіць узв'язаная і цвёрдая. Яго постаць нібы папярэджвае: «Не спрабуйце аб'ехаць». Спыняюцца. Адчыняюцца дзверы, і вялікая рука, у якую ўелася машынае масла, кладзецца на поручань. Высокі, шыракаплечы чалавек моўчкі ківае галавой і, не выбіраючы месца, садзіцца.

Прабачце, вельмі ўжо спяшаюся, — бурчыць ён. Чалавек спадзіла некалькі дзён на глядзіць наперад і, калі ў тобус прыцішвае ход, кідае злосны позірк на шэфэра або нервова зморшчыўшы твар. Нешта бурчыць пра чарапаху.

Вы тутэйшы? — пытаюся я, але чалавек, здаецца, нічога не чуе. Я кранаю яго за плячо і паўтараю пытанне. Яго неспакойныя шэрыя вочы аярнулі на мяне з папрокам, а прыпухлыя вусны працадзілі: «Мне некалі, мне некалі».

Так і ехаў ён, пануры, засмроджаны. Паказаліся Пружаны, і чалавек кінуўся да дзвярэй. Ён выскачыў з машыны, абдэгесі, азірнуўся, махнуў нарукую і падбегам падаўся да лей.

У Пружанах мы затрымаліся на некалькі гадзін. Пасля сустрэч з тутэйшай моладдзю і пажылымі людзьмі — пераважна настаўнікамі, якія не маюць закончанай вышэйшай адукацыі, праходзім па зялёных вуліцах горада. Зацікава акацыя. Адзін з нас пытае светлавалосы дзяўчыны аб турме, з якой звязаны нейкі яго ўспаміны з часоў вайны. Дзяўчына (ёй год семнаццаць) — узрост, калі часта даўнасьць вымяраецца жывой памяццю здзіўлена глядзіць на нас.

Турма? Ніякай турмы ў нас няма. — І ўжо не так узв'язаная: — І не было. — І з тым — Я вам заяву хачу адаць. На гістарычны.

Добра, што для гэтай дэдуцыны турмы не было і няма. Няхай бачыць яна акацыі і ружы, паркі і дамы культуры, але і гісторыю ёй ведаць так сама трэба, бо трэба ведаць тое, што было.

Перад ад'ездам наведваем раёны універсальны магазін, які быў бы да твару любой стацыі.

(Заканчэнне на 3 стар.)

ЛЕДЗЬ толькі зямля вызвалілася ад снежнага покрыва, геологі адпраўляюцца ў дарогу. Яны ідуць у горы, пустыні, у лясны і тайгу.

У нашай рэспубліцы геологам таксама ёсць чым заняцца. Гэта якіх-небудзь пятнаццаць-дваццаць год назад лічылі, што ў Беларусі, апроча торфу, няма карысных выкапняў. Цяпер ніхто так не думае. І кожны год з надыходам вясны пошукавыя атрады і групы пачынаюць свой нястомны паход па тэрыторыі Беларусі. Гэта яны знайшлі калійныя солі пад Старобінам.

Пошукавыя атрады вялі разведку нафты на тэрыторыі Прыпяцкага прагібу, — расказвае галоўны геолог Галоўнага ўпраўлення геалогіі і аховы нетраў пры Савецкім Міністраў БССР Васіль Георгіевіч Тарбееў. — Пры бурэнні глыбокіх профільных шчылін атрыманы даныя, якія пацвярджаюць наяўнасць нафты і вуглевадароднага газу ў гэтых месцах. Прызнакі нафты выяўлены таксама ў былым Тураўскім раёне. Там цяпер вядзецца дэтальвая разведка.

— У ліпені, — працягвае

Геологі ў пошуках

Тарбееў, — у Мінску адбудзецца нарада па вызначэнню перспектывы нафтаноснасці Прыпяцкага прагібу. Буйнейшыя савецкія вучоныя, спецыялісты-нафтавікі вырашаць спрэчку: ці рацыянальна выкарыстоўваць гэтыя месцанараджэнні для прамысловых мэт. Нетры нашай рэспубліцы багатыя і іншымі карыснымі выкапнямі, лекавымі водамі. Мінеральныя воды знойдзены ў наваколлях Мінска, у Віцебскай вобласці, дзе пабудаван санаторый «Лётцы», недалёка ад возера Нарач і ў Рагачоўскім раёне. Тут таксама намячаецца будаўніцтва новых здраўніц.

Асабліва паспяховым для геологаў быў мінулы год. У Гродзенскай і Магілёўскай абласцях яны адкрылі месцанараджэнні глін для цэментавай прамысловасці. Іх запас складае 35,6 мільёна тон. Сілікатнымі пяскамі — амаль два мільёны тон — багата Міншчына. Геологі разведвалі таксама пяцьдзесят восем месцанараджэнняў цаглянай сыравіны з агульным запасам 49,7 мільёна кубаметраў,

больш як сто месцанараджэнняў пясчана-гравійных матэрыялаў. Прамысловасці для асваення перададзена больш чым шэсцьдзесят месцанараджэнняў карысных выкапняў. У іх ліку — багачэйшыя запасы якасных пяскоў для шклозаводаў на землях Церахоўскага раёна, мільён тон пясчана-гравійнай сыравіны непадальку ад мястэчка Мазуры Дзяржынскага раёна, буйныя паклады мелу каля вёскі Старына Клецкага раёна.

Вялікія вышукальныя работы трэба правесці геологам сёлета. У Магілёўскай і Гродзенскай абласцях будуць працягвацца пошукі сыравіны для цэментавых заводаў, у Лунінецкім і Жыткавіцкім раёнах — вогнетрывалых глін для фарфора-фаянсавай прамысловасці. Разведчыкі нетраў павінны перадаць міжкалгасным будаўнічым арганізацыям пяцьдзесят месцанараджэнняў будаўнічых матэрыялаў, семдзесят участкаў карбанатных парод для вапнавання кіслых глеб...

Планы вялікія, але яны пад сілу геологам: ім жа на дапамогу прыйшлі новыя бурыльныя самаходныя ўстаноўкі, здольныя пранікнуць углыб зямлі на 800—1.200 метраў, і... радыёактыўны вуглярод.

Але прычым у геалогіі радыёактыўны вуглярод? — спытаецца, магчыма, чытач.

У вышукальнай рабоце часта даводзіцца сустракацца са своеасаблівымі помнікамі далёкага міну-

лага. Так, у адкладаннях старадаўняга нёманскага старарэчча былі знойдзены рэшткі драўніны і шышак сасны. Калі шумеў на берагах Нёмана сасновы бор? З гэтым пытаннем геологі Беларусі звярнуліся ў Інстытут геахіміі імя Вярнадскага Акадэміі навук СССР. Адтуль адказалі: сосны, рэшткі якіх вывучаны з дапамогай радыёактыўнага вугляроду, раслі вось з палавінай тысяч год таму назад. Так вырашылася адна з задач, якая мае важнае значэнне для высвятлення часу руху зямной кары на тэрыторыі Беларусі.

Радыёактыўны вуглярод С-14 (ізаатп вугляроду з атамнай вагою 14) утвараецца ў атмасферы ў выніку дзеяння касмічных прамянняў. Ён акісляецца і засвоіваецца раслінамі, а праз іх — жывёлай. Колькасць радыёактыўнага вугляроду ў паветры і тканках жывых арганізмаў аднолькавая. Са смерцю жывых арганізмаў абмен рэчываў спыняецца, і ўтрыманне С-14 у іх пачынае ўбываць.

Навукай устаноўлена, што за пэўны тэрмін распадаецца пэўная колькасць радыёактыўнага вугляроду. Ведаючы працягласць існавання ізаатпу ў мёртвых тканках, можна беспамылкова вызначыць «узрост» рэшткаў жывёлін і раслін. У сваю чаргу гэта дапамагае геологам устанавіць заканамернасці фарміравання і размяшчэння карысных выкапняў, шукаць іх больш эфектыўна.

А. КАЗЯВІН.

На возеры Нарач

МЯДЗЕЛЬ. Адкрыўся сезон на турысцкай базе «Возера Нарач». На ўзбярэжжы легендарнага возера з'явіліся першыя дзесяткі турыстаў і адпачываючых. Адны з іх купаюцца і загарваюць, другія ловяць рыбу, трэція прагульваюцца па сасновым лесе. І ўсюды так хораша: гарачыя промні сонца і свежае паветра, духмяны пах кветак і бясконцыя пераціпты пеністых хваляў...

Ёсць тут усё для таго, каб паправіць здароўе, набрацца сіл. Да паслуг гасцей — 14 утульных дачных домікаў, 66 палатак, сталовая, прамтаварны і харчовы магазіны, бібліятэка, настольныя гульні, лодачная станцыя.

Адпачываючым не прыйдзецца сумаваць. Для іх будуць рэгулярна дэманстравацца кінафільмы, наладжвацца пешыя і водныя турысцкія паходы. Самадзейныя артысты выступяць з цікавай і разнастайнай канцэртнай праграмай.

Выдатна працуе на Кобрынскім ільнозаводзе камсамолка Валянтціна Лазарук. Няма таго дня, каб камсамолка не перавыканала зменнага задання.

КРЫЧАУ. Тут побач з чыгуначнай станцыі будуюць шматкватэрны шлакаблочны дом. Калектыў, які будзе яго, называюць на чацвёртым участку Дарбуда Беларускай чыгункі «брыгадай дружбы народаў». І сапраўды, тут працуюць прадстаўнікі розных нацыянальнасцей — украінец Павел Сцена-новіч, рускі Мікалай Кукшынаў, беларуска Алена Грашчанка. І сярод гэтых людзей усеагульнай павагай кары-

ДРУЖНАЯ БРЫГАДА

стаецца кранаўшчык Радрыгес Карлас Хіменес. Любяць і паважаюць яго тут за залатыя рукі, чулюю і спагадлівую душу.

З далёкай Іспаніі ў 1937 годзе разам з іншымі дзецьмі байцоў рэспубліканскай арміі Радрыгес Карлас Хіменес прыехаў у Савецкі Саюз. Наша краіна стала для іспанскага хлоп-

чыка другой радзімай. Тут ён вырас, закончыў школу, набыў некалькі спецыяльнасцей, атрымаў пудэўку ў жыццё.

У 1957 годзе Радрыгес Карлас Хіменес пераехаў у Крычаў — на радзіму сваёй жонкі. Ён атрымаў кватэру, разам з жонкай Ганнай Васільеўнай працуе на будаўніцтве. У дружным рабочым калектыве іспанец адчувае сябе, як у род-

най сям'і. Брыгада цяпер змагаецца за тое, каб здаць дом у эксплуатацыю на месяц раней тэрміну.

У Радрыгеса Карласа Хіменеса двое дзяцей. Сёлета старэйшы з іх — Валодзя — упершыню пераступіў парог школы.

— Я ўпэўнен, — гаворыць Радрыгес Карлас Хіменес, — што і для маіх дзяцей, як і для мяне, забяспечана шчаслівае і радаснае жыццё.

Па дарогах роднай Беларусі

(Пачатак на 2-й стар.)

Адгэтуль мы едзем на Ваўкавыск. Праз Поразана ехаць нельга: будуюцца новы мост. Каб трапіць у Ваўкавыск, трэба вярнуцца ў Ружаны.

Пры выездзе з горада нас спыняе грамадскі інспектар. Побач з ім стаіць той самы дзівак, што ехаў з намі ў Ружаны, і трымае дзіцячую каляску-калыску.

У чалавека нарадзіўся сын. Падвясце яго.

Наш знаёмы шэрымі вачыма прыязна глядзіць на нас і зухавата, з падкрэсленай шматзначнасцю вымаўляе: «Добры дзень». Ён усміхаецца адначасова і нам, і сваёй радасці ды пачынае гаворку, з першых слоў якой зразумела, што чалавек не пазнаў нас і што яму зараз вельмі патрэбны слухачы. Ён гаворыць аб сабе, але адчуваецца, што думае ён аб тым маленькім чалавеку, што з'явіўся на свет у дзень Перамогі.

Сёння толькі з трактара і з леза, памыўся, паснедаў. І толькі гэта я падумаў, што трэба да Зіны ў бальніцу з'ездзіць, як прыбягае суседка і кажа, што пазванілі, быццам з Зінаю не ўсё добра. А я тут, як на бяду, матацкі аддаў трактарысту. Не памятаю, як дагерт да шашы. Прыехаў, прыбег у бальніцу — з сынам вішнуюць. І ён смяецца, весела квіаючы галавой. Вялікія шэрыя вочы яго то лагодна глядзіць на каляску, то іскрацца ўнутраным смехам.

Пытаецца аб сям'і? Ён у нас першы. Зіна, жонка мая (малайчына, я вам скажу), тутэйшая. А сам я з-пад Маладзечна. Завуць Паўлам, а прозвішча Туромша. Асірацеў у час вайны. Усякага хлеба паспытаў. Але нічога, як бачыце, вырас. Сям'і годку закончыў у дзіцячым доме, у арміі адслужыў, затым пайшоў на курсы механізатараў. Сюды прыезджаў на практыку і з Зінаю пазнаёміўся. Пасля курсаў да яе і прыехаў. У прымы, як кажуць. Гаспадарка ў яе — карова ды старэйшая хата. А ў сям'і — хворая маці ды два малыя браты. Зіна — дзяўчына залатая. Прыгожая, я вам скажу, ласкавая, працавітая. А хлопцы, дык

тыя і ў полі са мною, і ўвечары каля мяне пасуць. Пасцялю ім, паўкладваю, а старая глядзіць на нас ды слёзы выцірае. Зіна прыходзіць позна, даярка яна. Я прыкідваюся, што сплю. Толькі яна хітрая — ведае. Сварыцца, што хлопцаў у поле сцягнуў, а сама падыйдзе і падушку маю напавіць.

Пытаецца, што з хлопцамі? Адзін у васьмы клас ходзіць, а старэйшы дзесяцігодку заканчвае. Здольны, я вам скажу. Кажу яму: «Вучыцца, Міша, пойдзеш?». А ён мне: «З табой хачу, Паўлушка, папрацаваць». А сам, бачу, рад. Яно і самі падумаць, чаму б яму і не вучыцца. Дом восем на дванаццаць адгромаў, зарабляе з Зінаю, скажу я вам, добра ды і гаспадарку добрую маем. Матацкі свой ёсць. Зіна мне неяк гаворыць: «Можа, Паўлушка, машыну купім?». Паба-чыма, кажу, а сам думаю, што лепш яно хлопца ў Інстытут паслаць, купіць яму ўсё, што трэба. А мне на матацкіле нават зручней: і праездеш усюды, і зямля лепш відаць, і да ветру я моцна прывык. Міша вершы піша, — і ён смяецца, што ў рыфму атрымалася. Хавае, не паказвае. Нейк я натрапіў, пра-чытаў: «Балада аб вятрах». Можа як каму, а мне спадаба-лася. Як гэта ў яго:

Не крыўдую на вецер,
Што ўскудлачыў чупрыну,
Што дубы паважае
Ды калоціць асіну.

То тужліва спявае
Пра сцюдзёныя зімы,
То глыбока ўздыхае,
Што далёка радзіма.

Дзе, спытаў я пасля ў яго, ты ветры падслухаў. А, кажа, як з табой на матацкіле ездзіў. Ды і псымы, кажа, твайго бацькі з Германіі чытаў. Там аб родным ветры так добра сказа-на.

— А аднойчы паклікаў нас з Зінаю і гаворыць: «Я вам вершы свае пачытаю. Толькі ты, Паўлушка, не смейся, ты ж камуніст». А я яму кажу, што мне, як камуністу, смяцца не выпадае. Павел прыглушана смяецца, паціраючы вуха мазо-лістай карычневай рукой.

— Адным словам, на хлоп-

цаў мне шанце. Так што запрашаю вас у госці. Не можаце? Шкада. А Мішку да вас прышлю. Час цяпер такі, што крылле трэба. Сам у вяржнюю школу хаджу. Стой, браток, прыехаў я. А мо' заедзем? Не? Ну, тады бывайце. А вунь і Мішка чакае.

Па палівай дарозе ідуць два мужчыны. Павел коціць перад сабою каляску. Прытуліўшыся да яго і паклаўшы руку на шырокае плячо, у нагу з ім стараецца ісці рослы хлапчына.

«ЗМАГАРНЫЯ ЗАСЛУГІ» КЕНДЫ

У бытавым камбінаце горада Бяроза працуе Лідзія Маркаўна Капко. Куля здрадніка зрабіла гэтую жанчыну калекай. Здарылася гэта ў адзін з летніх дзён 1943 г.

Гітлераўскія прыслужнікі-паліцаі ўварваліся ў вёскі Малое Міжлесце і Батарэй Бярозаўскага раёна. Яны хопалі здаровых маладых людзей для адпраўкі ў Германію. Даведаўшыся аб гэтым, Ліда Капко кінулася ўцякаць з вёскі ў лес. Паліцай заўважыў дзяўчыну. Раздаліся выстралы. Ліда бегла далей. За ёй кінуўся Мікалай Кенда. Ён страляў да таго часу, пакуль Ліда не ўпала.

Дзяўчына была паранена. Адна-вяскоўцы выхадзілі яе, выратавалі ёй жыццё. Але яна так і засталася інвалідам.

Хто ж такі гэты Кенда? Мікалай Кенда нарадзіўся ў 1911 годзе ў вёсцы Малое Міжлесце Бярозаўскага раёна. Ён з дзіцячых год ведаў і Ліду Капко, і многіх іншых аднавяскоўцаў, якія былі ім арыштаваны, расстраляны або вывезены ў Германію.

Калі ў чэрвені 1941 года гітлераўская Германія напала на нашу краіну, Кенда добраахвотна стаў служыць фашыстам. Ён быў камандантам Міжлескай валасной камандатуры, а калі на пасаду каманданта немцы прыслалі нейкага Драздоўскага, Кенда стаў яго намеснікам.

Мікалай Кенда шукаў падыходзячых для службы ў паліцыі людзей з мясцовых жыхароў і пад страхам смерці вербаваў іх.

Асабліва ён стараўся забяспеч-

Больш за 30 год працуе ў кіно адзін са старэйшых кінааператараў рэспублікі В. П. Цяслюк. На здымку: В. П. Цяслюк на здымках новага навукова-папулярнага фільма. Фота С. Ананкі.

а Юліану вывезлі ў фашысцкае рабства.

... У ліпені 1943 года Кенда кіраваў аблавай супраць партызан у раёне вёсак Касцюкі і Вялікае Міжлесце. У час гэтай аблавы паліцаі забілі трох партызан.

Кенда прымаў таксама ўдзел у вылазках супраць народных мсціўцаў у раёне вёскі Дзяткавічы былога Антопальскага і ў раёне вёскі Маркавічы Драгічынскага раёнаў.

Многа чорных спраў здзейсніў на беларускай зямлі падлы здраднік, наёмны кат Мікалай Кенда. І ўцёк ён разам з фашысцкімі галаварэзамі ў Германію, бо не было яму месца сярод савецкіх людзей.

У вёсцы Вялікае Міжлесце і зараз жыве жонка Мікалая Кенды — Марыя Фёдарэўна. Працуе яна даяркай у калгасе «Чырвоны Сцяг». Нядаўна пабудавала новы дом. Старэйшы сын Ціхан працуе ў горадзе. Малодшы Мікалай вучыцца ў Драгічынскім вучылішчы механізацыі сельскай гаспадаркі. Яго маці Палагея Васільеўна жыве разам з дочкамі Аннай і Ольгай у родным калгасе. Усе яны: жонка, сыны, 88-гадовая маці не хочуць і ўспамінаць забойцу сваіх аднавяскоўцаў.

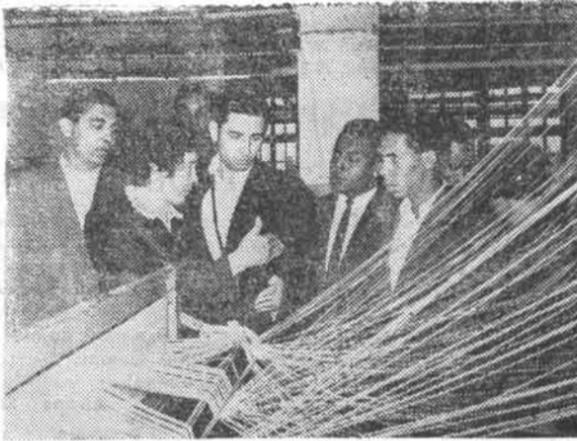
Няхай жа даведаюцца сумленныя людзі, якія жывуць побач з Кендам, што ён быў гітлераўскі памагаты і забойца! Вось яго адрас:

Rue de Triasnel 55
Somain (Nord) France.

Е. СЯЛЕНА.

КУБІНСКІЯ СТУДЭНТЫ НА БРЭСТЧЫНЕ

Вялікая група студэнтаў гераічнай Кубы, якія займаюцца ў БДУ імя Ул. І. Леніна ў Мінску, зрабіла паездку па выдатных мясцінах Брэстчыны. Госці прысутнічалі на інтэрнацыянальным вечары дружбы, пабывалі ў Белавескай пушчы, у музеі Суварова ў Кобрыне, аглядзелі «Белую вежу» ў Камяніцы, удзельнічалі ў кастры дружбы, наведвалі музей гераічнай абароны Брэсцкай крэпасці, знаёміліся з жыццём і побытам працоўных вобласці. **НА ЗДЫМКАХ:** 1. Студэнты Эктар Хіменес і Рычард Дарлінгтон выконваюць кубінскую песеньку «Прабач» на вечары дружбы. 2. Піянеры горада Камяніца прыпадносяць кветкі гасцям. 3. На дывановым камбінаце. 4. Кубінскія студэнты садзяць памятник кветкі. Фота В. Германа.

Нас сагравае ветлівасць

МІНЧАН

У Мінску праходзілі буйнейшыя міжнародныя спаборніцтвы па скачках у ваду. У сталіцы Беларусі знаходзіліся спартсмены Мексікі, Італіі, Швецыі, ФРГ, ГДР, Венгрыі, Аўстрыі.

У ліку іх была чэмпіёнка XVI Алімпійскіх гульняў у Рыме Інгрыд Крэмер (ГДР), неаднаразовы прызёр і пераможца міжнародных сустрач Інгеборг Пертмауэр (Аўстрыя), прызёры Алімпійскіх гульняў мексіканцы А. Гаксіёла і Р. Мадрыгал, Ханс Пофаль (ГДР), неаднаразовыя чэмпіёны Савецкага Саюза і Еўропы Нінэль Крутава і Раман Брэнер.

Гонар Беларусі на спаборніцтвах абаранялі маладыя скакуны ў ваду — мінчанін Васіль Андрэў, Эдуард Гаўрылаў, Андрэй Васільеў і іншыя.

Наш карэспандэнт пабываў ў гасцей сталіцы і гутарыў з імі.

Вось што яны казалі:

ІНГРЫД КРЭМЕР:

— Мінск нам вельмі спадабаўся. У ім многа зелена, кветак. Новы басейн, у якім праводзіліся спаборніцтвы, добры. Перадаю шчырае прывітанне чытачам газеты.

А. ГАКСІЁЛА:

— Даўно я марыў пабыць у Савецкім Саюзе. Цяпер мая мара здзейснілася. Я і мой сябар Р. Мадрыгал у Мінску ўпершыню. Горад нам вельмі, вельмі спадабаўся. Цяплей становіцца ад ветлівасці мінчан. Мы абодва — студэнты. І сюды прыехалі з падручнікамі. У нас, як і ў савецкіх сяброў, таксама экзамены.

У заключэнне гутаркі

А. Гаксіёла пажадаў напісаць некалькі слоў:

«Прывітанне ад мексіканца, які будзе заўсёды памятаць аб знаходжанні ў сталіцы вашай рэспублікі — гэтым цудоўным горадам».

АМЕРЫКАНЦЫ ПРАТЭСТУЮЦЬ

НЬЮ-ІОРК. Вучоныя і грамадскія дзеячы ЗША, радыявыя амерыканцы накіроўваюць у Белы дом пісьмы і тэлеграмы з патрабаваннем спыніць ядзерныя выпрабаванні і неадкладна адмяніць план правядзення атамных выбухаў на вялікай вышыні. Гэтыя пісьмы не публікуюцца Белым домам. Да апошняга часу друк ЗША браў прыклад з Белага дома і таксама не публікаваў пісьмаў сваіх чытачоў, якія пратэстуюць супраць правядзення Злучанымі Штатамі ядзерных выбухаў. Аднак цяпер трывога і неспакой у сувязі з гэтымі выпрабаваннямі дасягнулі такіх памераў, што некаторыя ўплывовыя амерыканскія газеты парушылі змову маўчання і пачалі публікаваць такія пісьмы.

«Нью-Йорк таймс» апублікавала пісьмо чытача Кенета Элсуарта з горада Мэдысан (штат Нью-Джэрсі), які напамінае, што, на думку многіх вучоных, ядзерныя выбухі на вялікай вышыні могуць выклікаць такія змены ў атмасферы і ў радыяцыйных паясах вакол Зямлі, што спатрэбіцца 100, а то і больш гадоў, для таго каб аднавіўся нармальны іх стан. Кенет Элсуарт заклікае ЗША адмовіцца ад правя-

дзення небяспечных ядзерных эксперыментаў. Навуковы аглядальнік газеты «Нью-Йорк таймс» Уолтэр Салівен, спасылаючыся на думку вядомых вучоных, падкрэслівае, што ў выніку ядзерных выбухаў на вялікай вышынях абдуцца змены ў магнітным полі зямнога шара. У рэакцыйным артыкуле «Нью-Йорк таймс» выступае з двухсэнсавым асуджэннем праводзімай амерыканскім урадам палітыкі працягвання ядзерных выпрабаванняў, нягледзячы на пратэсты, якія прыбываюць з усіх краін свету.

Рэакцыя шырокіх колаў амерыканскай грамадскасці на безразважнае рашэнне ўрада ЗША перанесці гонку ядзерных узбраенняў у космас сведчыць аб глыбокім незадавальненні ў краіне палітыкай правячых колаў. Гэта лішні раз пацвярджае глыбокую абгрунтаванасць рашучага пратэсту і перасцярогі ўрада Савецкага Саюза ў сувязі з рашэннем урада ЗША правесці вышынныя ядзерныя выбухі. У Злучаных Штатах гэта перасцярога зрабіла велізарнае ўражанне, бо амерыканцы добра ведаюць, што Савецкі Саюз, які з'яўляецца вядучай дзяржавай у галіне атамнай энергіі і даследавання космасу, лепш, чым хто-небудзь іншы, можа меркаваць аб магчымых выніках небяспечных эксперыментаў з ядзернай зброяй, якія праводзіць амерыканская ваеншчына ў Ціхім акіяне.

Новы ядзерны выбух у ЗША

ВАШЫНГТОН. На выпрабавальным палігоне ў штаце Невада зроблен чарговы выбух ядзернай канструкцыі пад зямлёй.

Камісія па атамнай энергіі паведаміла, што гэта 36-ы выбух у цяперашняй серыі падземных ядзерных выпрабаванняў.

ЦІ „РАЙ“ ГЭТА?

Паважаныя таварышы! У гэтым пісьме мне хочацца раскажаць аб тым, якой папулярнасцю карыстаецца тут, у Заходняй Германіі, савецкая літаратура. Многія суайчыннікі чытаюць яе з вялікай цікавасцю. Яны бачаць, якая розніца існуе паміж савецкай літаратурай і заходняй.

У кнігах многіх заходніх пісьменнікаў, як правіла, расказваецца пра банды, грабжы, забойствы. На ўсе лады распісваецца жыццё багачаў. Пра рабочага ж чалавека вы не знойдзеце ніякіх кніжкі. А калі хто і напіша такі твор, то яго наўрад ці надрукуюць. Жыццё тут становіцца ўсё цяжэй. Цэны на прадукты харчавання і кватэрная плата растуць. За два гады прадукты харчавання падараліся на 60 працэнтаў. Вось вам і заходні «рай»! Няма ніякай упэўненасці ў заўтрашнім дні. Калі ўчора фунт яблыкаў каштаваў адну марку, то заўтра ён можа каштаваць паўтары.

Калі рабочы атрымлівае ў

месяц 450 марак і яго сям'я складаецца з 4-х чалавек, то ён не ў стане купіць масла і мяса. Яму давядзецца задавальняцца маргарынам, ды і то не ўдасцаль. Кватэра тут каштуе 80 марак. Прыкладна 50 марак ідзе на вугаль. Вось і палічыце, колькі застаецца на харчаванне. А яшчэ ж давядзецца плаціць падаткі. Так і жыве просты рабочы надгаладзь. У буржуазных жа газетах многа пішуць аб прывітанні і добрым жыцці. І трэба ж мець сумленне, каб пісаць такое.

Н. КРЭЧАТАУ.

ФРГ.

У НАС НЯМА БУДУЧЫНІ

З вялікім хваляваннем разгортваю я кожны нумар газеты. Мне заўсёды думаецца: якія чужыя і добрыя рукі прыслалі гэты падарунак з далёкай Радзімы! Той, хто пабываў у чужых краінах, пакутаваў, ведае як цяжка без Айчыны, без яе цяпла і любві.

Бо як жа мы жывём тут? Усё — у клопатах аб хлебе надзённым. А зарабляць яго нялёгка. Адпачынак — далёкая і цяжкадаступная мара. А ў нас жа растуць дзеці. Што іх чакае ў будучым?

Ізраіль.

Марыяна ШЛЯМ.

ДЗЕЦЯМ ПАТРЭБЕН МІР

Піянерскі лагер «Крыжоўка» пад Мінскам, па-мойму, самы прыгожы. У мяне там было многа сяброў. У суседнім лагеры «Камунарка» таксама былі добрыя сябры. Я іх ніколі не забуду. Мы жылі ўсе разам, як у роднай сям'і. Разам гулялі, дружылі.

У лагеры мне ўсё спадабалася. Ні ў адной краіне няма такіх клопатаў аб дзецях, як у Савецкім Саюзе.

Нам, дзецям, патрэбен мір, а не вайна!

Андрэ ФУРНЬЕ.

Бельгія.

У летні дзень.

Фотаафіцёр Г. Усламава.

ЦЯЖКАЕ ДЗЯЦІНСТВА

[З успамінаў сястры Янкі Купалы М. Д. Луцэвіч]

Дзяцінства народнага паэта Беларусі Янкі Купалы было вельмі цяжкае, змрочнае. Ён стварыў многа вершаў аб гаротным мінулым Беларусі, свайго роднага народа.

Бацька Я. Купалы не меў ні кавалачка сваёй зямлі і заўсёды вымушаны быў туліцца на чужой зямлі, то апрацоўваючы яе, як просты батрак, то ў лепшы для сябе час арандуочы на кабальных умовах. Амаль увесь ураджай аддаваўся пану за арэнду, сабе пакідаўся рэшткі, якіх ледзь-ледзь хапала на жыццё.

Сям'я была вялікай. Цяпер ад усёй сям'і засталіся жывымі тры сястры паэта — Анна Дамінікаўна, Леакадзія Дамінікаўна і Марыя Дамінікаўна.

Марыя Дамінікаўна Аблачынская (Луцэвіч), вельмі падобная на свайго брата, сустрэлася з намі напярэдадні 80-годдзя паэта і раскажала:

— Сям'я ў нас была вельмі вялікая, але ад пастаяннай галечы яна змяншалася з кожным годам. Заўчасна памёр бацька Янкі Купалы — Дамінік Ануфрыевіч. З дзіцячых год ён працаваў, не пакладаючы рук, але мы ніколі не маглі дасягнуць хоць больш-менш ніштватага дастатку. Голад і галечы заўсёды праследвалі нашу працоўную сям'ю. На маёй памяці мы дзесць разоў пераязджалі з месца на месца, з вёскі ў вёску, з хутара на хутар, таму што бацька не мог вырвацца з даўгоў і нас праганялі як беднякоў. Нястача і голад падарвалі сілы бацькі, і ён памёр, пакінуўшы пасля сябе сірот. Цяжкае жыццё адбілася на здароўі дзяцей. Памёрлі брат Казік, сёстры Сабінка, Гэля, Алінка. Янка цяропліва перажываў нястачы, і толькі ў сэрцы яго назапашваўся гнеў да тых, хто не па праву валодаў народным дабрам. Усе ведаюць, як потым пазт выказаў гэта ў сваіх вершах. Ён нічога не прыдумаў аб нядолі беларускага батрака. Ён напісаў аб тым, што сам перажыў.

Што я памятаю аб дзіцячых гадах брата? Жылі, па-мойму, мы тады ў Косіна, ёсць такая вёска.

ка ў Беларусі. Школы ў ёй у той час, вядома, не было. А ў хлопчыка з дзіцячых год была вялікая цяга да ведаў. Бывала, убачыць кніжку, задрыжыць увесь. Сам па складах і чытаць навучыўся. Бацька на апошнія грошы паслаў яго вучыцца ў Бяларучы. Зараз школа ў Бяларучах носіць імя Янкі Купалы ў памяць таго, што ён там вучыўся. Ад'язджаў Янка з дому на тыдзень. Маці пакладзе яму ў торбачку акраец хлеба, загорне жменьку солі ў паперку. Вось і ўся яго ежа на тыдзень. Ды хіба гэта непакоіла яго? Ён трапляў у Бяларучах у любімы свет кнігі, яму нічога іншага і не трэба было.

На нядзелю брат вяртаўся дамоў. Колькі радасці тады ў нас была!

— Ну, дзяўчаткі, давайце ў школу!

— Якую школу? — здзіўляемся мы. — Бацька ж нас не пусціць.

— У сваю школу, — тлумачыць Янка. — І рассяджваючы нас за стол, пачынае паказваць нам літары, тлумачыць, як трэба складаць іх у склады. Настаўнік ён быў цяроплівы, і мы з хваляваннем чыталі кожную нядзелю. Янка і навучыў нас чытаць, прышчэпіў нам любоў да кнігі.

А сам ён без кнігі і дня пражыць не мог. Памятаю, як цяпер была ў нас капцілачка. Усе ляжам спаць, стаміўшыся за працоўны дзень, а Янка задрэмле на тапчане, потым усхопіцца, паставіць на самадзельную табурэтку капцілачку і да глыбокай ночы кніжку чытае. А раніцай, ледзь вольмецца на золлак, наш Янка закрочыць у Бяларучы, каб не спазніцца ў школу. І так да наступнай нядзелі.

Любіў ён кнігі, любіў песні, калі маці бывала ў добрым настроі, калі дала мноства песень, і потым Янка не раз у сваёй творчасці звяртаўся да тэм народных песень, якія чуў з вуснаў маці.

Хутка брат пайшоў з дому, каб самастойна працаваць, і мы, сёстры, заўсёды з удзячнасцю ўспаміналі, як ён першы навучыў нас чытаць.

Я. САДОУСКІ.

ДЛЯ ЗАХОДНЯЯ ЕУРОПЫ
Слухайце штодзённа нашы радыёперадачы па сярэднеўрапейскаму часу на сярэдняй хвалі 227 метраў (ці 1322 кілагерцаў) з 6 да 7 гадзін, з 16.00 да 17.00 і з 21.00 да 21.30; на кароткай хвалі 30,83 метра (ці 9730 кілагерцаў) з 6 да 7 гадзін.
Па нядзелях: на хвалі 30,83 метра і 227 метраў з 6 да 9 гадзін і з 10 да 13 гадзін;

НА БЕЛАРУСКАЯ МОВЕ
Па серадах — ад 21 гадзіны 30 мінут па Грынвічу, або ад 22 гадзін 30 мінут па сярэднеўрапейскаму часу на хвалі 31 метр ці 9520 кілагерцаў і на хвалі 41 метр ці 7380 кілагерцаў; па нядзелях — ад 7 гадзін раніцы па Грынвічу, або ад 8 гадзін раніцы па сярэднеўрапейскаму часу на хвалі 30,83 метра і з 10 да 13 гадзін.

НАШ АДРАС
Мінск, Ленінскі праспект, 77. Дам друку. Для пісьмаў: Мінск, паштовае акрышка № 14.